

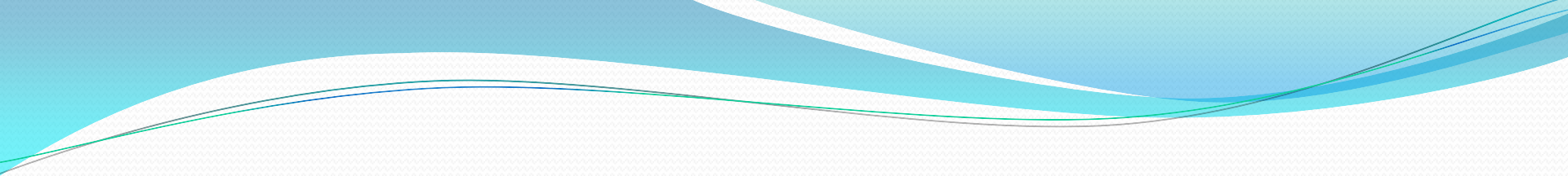

SALTINĒLS

GĖRIO IR GROŽIO TAKAIS KARTU SU UGDYTINIAIS

Pasisakymas

Paruošė Rima Lukšienė
Linkuvos lopšelio-darželio “Šaltinėlis” vyresnioji auklėtoja

**„Neįmanoma užauginti tobulo
žmogaus, neugdant gėrio ir
grožio jausmą“**

R. Tagorė

Ar dažnai mintimis sugrįžtame į vaikystę? Juk patapti vėl vaikais kartais kiekvienas privalome tam, kad lengviau suvoktume jų poelgius. Vaikai, tai tas paprastas, tyras ir tikras Gėris ir Grožis, supantis mus kasdien, priverčiantis išgirsti “kas?“, “kodėl?“, “kur?“ stabtelėti prie pražydytosios gėlės žiedo, užuosti jos aromata, užvertus galvą pasigėrėti dangaus piešiniais,...

Mes, pedagogai, tai kartais pamirštame, todėl noriu pasidalinti savo potyriais, kaip “keliauju” tuo pačiu keliu per Grožį link Gėrio į vaikų širdis...

Savo darbe naudoju įvairias inovacijas. Be kasdieninio naudojimosi kompiuteriu ir internetu įvairiose veiklose, aš, pedagogė, ir ugdytiniai puikiai gebame naudotis planšetiniu kompiuteriu, išmaniuoju telefonu, kuriuo fotografuoju visus įdomesnius įvykius. Didesnių projektų medžiagą demonstruojame per multimediją.

Ugdant vaikų gėrio ir grožio sampratą mus supančiai aplinkai, ypač svarbu sudaryti sąlygas kiekvieno vaiko saviraiškai atsiskleisti. Viena svarbiausių meilės aplinkai, gamtai sąlygų- paties pedagogo požiūris, kūrybiškumas, ugdymo turinio parinkimas ir planavimas, sutinkamai su vaikų ugdymo kokybės strategija, novatoriškumu, gerosios patirties skeidimu, mokėjimas pačiam pedagogui pamatyti ir parodyti ugdytiniams nors... smiltelės grožį...

Vaiko gyvenimas- tai natūralus veržimasis pažinti pasaulį, tobulėti. Vaikas aktyvus ir nenurimstantis, jis mokosi būti suaugęs, savarankiškas, susipažįsta su juo supančia aplinka. Dabar, kai vaikai gyvena technologijų perpildytoje aplinkoje, pastebimas didėjantis atotrūkis nuo natūralios gamtos, vaikai neturi sukaupę gamtos saugojimo ir puoselėjimo įgūdžių, neįgiję tyrinėjimų natūralioje aplinkoje patirties.

Todėl gamtos grožio ir jos pažinimo tema yra aktuali mūsų ugdytiniam. Kasdienės veiklos metu noriu suteikti jiems žinių, kurios padės suprasti ir pajusti gamtos grožį ir gėrį. Išmokyti vaikus rūpintis viskuo kas gyva. Ir svarbu tai padaryti laiku. Vaikai neturi būti pasyviais stebėtojais, labai svarbu ugdyti jų supratingumą, norą prisidėti prie gražios, tvarkingos, saugios aplinkos išsaugojimo.

Augalas, gyvūnas- gyva būtybė, jis jaučia, supranta, džiaugiasi kaip žmogus.

Stebėjimai, eksperimentai, tyrinėjimai, filmuotos medžiagos peržiūrėjimai- tai aktyvi veikla, kurios metu vaikai kaupia patirtį, analizuoja, skaičiuoja, pritaiko savo veikloje, interpretuoja, suvokia, įsimena,... tai ką matė. Vaikas, norėdamas suvokti dalyko esmę, pats turi veikti- viską atrasti ir pažinti kuo natūralesnėmis sąlygomis, bet kokiu metų laiku, bet kokiomis oro sąlygomis. Mokosi visais pojūčiais pajusti gamtą, jos grožį, formuojame aplinkosauginius motyvus, bei praktinės veiklos įgūdžius, bandome susieti žmogaus ir gamtos tarpusavio ryšį: pailsėti, atgauti emocinę pusiausvyrą būnant gamtoje, patiems pasijusti gamtos dalimi.

Dalyvavome respublikiniame konkurse “ Žalioji palangė”. Veiklą pradėjome nuo filmuko apie sėklas, jų įvairovę, nuo žinių iš kur mažoje kruopelėje atsiranda gyvybė, sąlygas sėklų dygimui, sėjinukų augimui. Iš savo nuotraukų sukūrėme agurko augimo “kelią” : nuo sėklos iki vaisiaus, kurį ragavome.

Visas savo veiklas fotografuojame, nuotraukas aptariame demonstruodami kompiuteryje. Vaikai pamato savo veiklą, elgesį, mato draugų veiklą, komentuoja, ginčijasi, smalsauja, suvokia laiką , susipažįsta su kalendoriumi, skaičiuoja(kalendoriuje žymi sėklos sėjimo, išdygimo, daigų persodinimo, žydėjimo, vaisiaus užmezgimo, vaisiaus subrendimo dienas), išanalizuoja, kuri daržovė greičiausiai užaugino vaisių.

„Žalioji palangė“ (sėja)

Sodiname pupa

„Žalioji palangė“ (vaisiai)

Pavasaris – ne tik gamtos atbudimo metas, bet mūsų su ugdytiniais gerų, gražių darbų pradžia. Mūsų darželis “Šaltinėlis” įsikūręs šalia Linkuvos miesto parko, ne tik būdami lauke, pasivaikščiojimų metu, bet ir pro grupės langus stebime gamtą, paukščius tvenkinyje, medžiuose, inkiluose. Vaikai stebi, kad paukščiai pešasi, “nepasidalina” namų, tad nutarėme sukalti paukšteliams namelius. Kad įgyvendinti savo planą, išanalizavome, kokių priemonių ir medžiagų reikės mūsų plano įgyvendinimui. Pasiskirstėme darbais: vieni “projektavo” inkilą, kitų užduotis – paprašyti tėvelių lentų ir pagalbos.

Mūsų siekį padėjo įgyvendinti auklėtojas Gediminas ir kitų grupių vaikai. Išmargintus namelius “padovanojome” savo kiemo “kaimynams”.

Inkilėlius gaminame patys

Marginame inkilėlius

Dovanos paukšteliams

Piešiame

... piešiame

Stebime įvairius pavasarinės gamtos reiškinius: lietu, rūką virš tvenkinio, vaivorykštę, debesis.

Kamuoliniai debesys slenka lėtai, žemai, judėdami sukelia sūkurius. Iš kamuolinių debesų pasipila liūtys, po kurios dangus gražiai išsigiedrija.

Sluoksniniai debesys kabo aukščiau, atrodo ploni kaip lietiniai. Sluoksniniai debesys nesukelia nei viesulo, nei audros, bet dangus būna apsiniaukęs, lynoja ištisas valandas.

Plunksniniai debesys kabo ir juda aukštai, yra permatomi, lengvučiai, panašūs į kuokštelius. Jie plaukia greitai, tad kartais sunku net įžiūrėti jų formą, nes plaukdami keičiasi, retėja.

Grįžę į grupę, aiškinamės kaip ir kodėl vienas ar kitas reiškinys vyksta, stebime filmuotą medžiagą. Filmukas įtvirtina suaugusiųjų pasakytas mintis.

Stebime dangy ...

Piešiamo vaivorykštę

Bandome smėlio savybes

Vasara linksmybių ir kūrybos metas. Pats laikas žaidimams, smėlio ir vandens savybių tyrinėjimui. Pasiūliau statyti iš sauso smėlio- viskas subyra, išsiaiškiname, kad smėlį reikia sudrėkinti. Bandome kibirėlyje sudrėkinti smėlį, patiriame, jei vandens įpilsime per daug, bandelės “neiškepsime”, jei per mažai- taip pat nieko nepavyks.

Vasaros linksmybės

Stebime pievą, jos augalus ir gyventojus. Stebime sraiges, varles, sliekus, drugelius, skruzdėles, boružes, gėles, paukščius... Kas kur gyvena, ką veikia, kuo minta.

Kai šilta, smagu pagulėti ant žolės ir stebėti skriejančius debesis, fantazuoti, įsivaizduojant ir „matant“ įvairiausius gyvūnus ar pasakos veikėjus.

Žolės gyventojos

Vasaros vaizdai

Stebime paukščius tvenkinyje

Mūsų ugdytiniai daugelį reiškinių gali stebėti natūraliomis sąlygomis, todėl turime puikias sąlygas pažinti paukščius: juos stebėti, skaičiuoti, aptarti jų išvaizdą, lyginti, o grįžę į grupę juos vaizduoti savo darbeliuose. “Saugiausia” paukščius tvenkinyje stebėti pro grupės langą ☺, nes paukštis jaučiasi saugus. Taip stebėjome gervę, antis su ančiukais. Taip pat vaikai su nuostaba ir pasigėrėjimu stebi ir aptarinėja šalia darželio gyvenančius gandrų. Ugdytiniai juos džiaugsmingai sutinka, su nekantrumu laukia išsiritančių gandriukų, žiūri, kaip gandrai saugo ir gina savo lizdą, stebi, kaip jie auga bei palydi išskrendančius.

Klausomės įrašų su paukščių balsais, juos atpažįsta gamtoje.

...medžiotoją katiną

Pasivaikščiojimų metu pasitaiko įvairių netikėtų stebėjimų. Išgirstame didžiulį triukšmą, tai varnėnai gina savo namelius ir netrukus pamatome triukšmo kaltininką- katiną, kuris mus pamatęs, nieko nepesęs, pabėga. Turime ką aptarti, pamatę tokią situaciją: visi gina savo namus; kiekvienas “rūpinasi” savo pilvu. Pamatę šia situaciją, vaikai prisimena žaidimą “Katinas ir paukščiai”.

... biteles

Atėjo rudenis...

Parke radome grybų (valgomų, nuodingų) ir “netikrų”. Tuos “netikrus” vaikai vadino kempynėm.

Grižę į grupę, įsijungėme kompiuterį ir sužinojome, kad tai kempininiai grybai, kad šie grybai yra kenkėjai, auga ant gyvų medžių ir ant išvirtusių, ant kelmų : ardo medieną, sukelia medienos puvinį.

pridygo gausybė grybų

Lapu žaismas...

rudenielis ir darbėliuose...

...išskrenda paukščiai

Rudenėlis

Puošias medžiai auksu

Žiema. Stebime sausledį

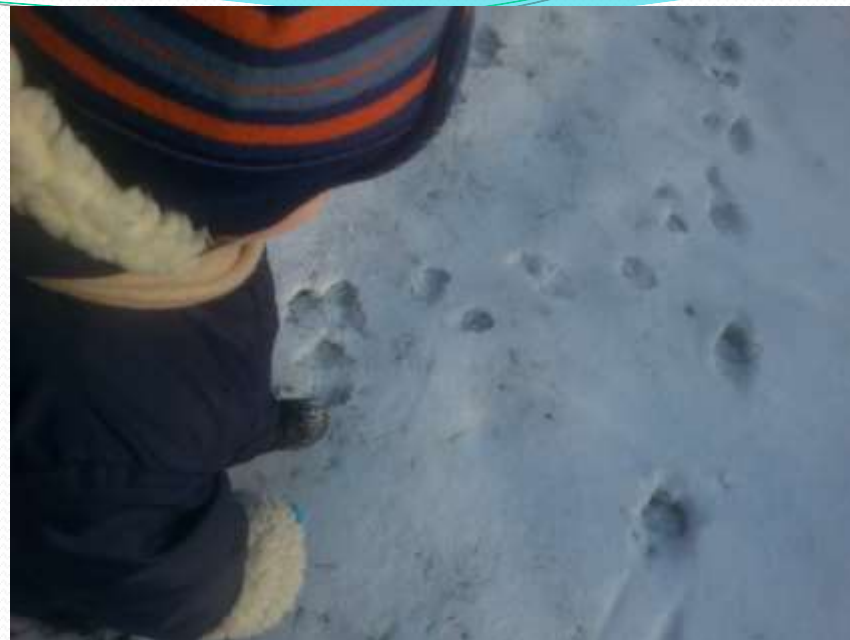
Ypač, man, kaip
auklėtojai, įsiminė
kasdieninio
pasivaikščiojimo metu
pastebėta užšalusi bala.
Sustabdė vaikų klausimas
“kas čia?” Išsiaiškinome,
kad tai sausledis. Vaikams
toks “ledo” pavadinimas
buvo negirdėtas, bet ir
pabandę jį pramušti, po
juo buvo mažiau vandens,
nei pradaužus įprastą ledą.

Stebime gyvūnų pėdsakus sniege

Braidydami po sniegą atradome nuostabų žaidimą. Vaikščiojom ir ieškojom pėdsakų. Sekėme pėdsakais, beeidami pamatėme, kad tas “ėjikas” susitiko kitą “ėjiką”, bet jo pėdų įspaudai kitokie. Kas čia vaikščiojo? O kas palieka štai tokius pėdsakus? Gal koks mažas katinėlis su lazdele apie namus vaikšto? Kaip jums atrodo kas tų pėdsakų šeimininkas?

Juos nufotografavome ir vėl atsakymo ieškojome stebuklingoje dėžutėje. Labai smagu surasti tuos piešinėlius.

Druska ir ledas

Pasivaikščiojimo metu sutikome kiemsargę, ji kažkuo barstė slidžius takelius. Iš klausėme kuo (smėlį sumaišytą su druska). O mes pabandėme ant ledo užpilti saujelę druskos- išgirdome ledą traškant, po kurio laiko ledas tapo šlapias, tirpo. Vaikai pasakojo matę kelius barstančių mašinų, jos kelius padaro saugesnius. Išsiaiškinome, kad druska augalų ir gyvūnų priešas. Druska ardo kelių dangą, gadina mūsų mašinas.

Mes nulipdėm sniego senj...

Tyrinėjom atsineštą sniegą! Vaikai jį lietė, spaudė, mėgino sulipdyti. Laikė mažičius gumulėlius delnuose, kol ištirpo. Mažieji vykdė eksperimentus su guašu, liejo ledo kubelius, svėrė sniegą ir ištirpusį ledą. O paskutinis bandymas buvo skirtas sniego valgytojams. Paėmę sniego gniūžtę ir ištirpdę, vaikai nustebė, kai pamatė purviną, pilną šapaliukų vandenį. Nė vienas neišdrįso jo paragauti.

Išbėgę į lauką “tikriname” ar sniegas limpa.

Vieni lipdo senius besmegenius, juos dažo, išmargina su dažais, kiti kuria iš sniego tvirtovę.

... ir nupiešēm

Žiema mūsų parke

Stebime akvariumo „gyventojas“

Suprasti, pažinti, mylėti, rūpintis ir globoti gamtą, reikia vaikų pradėti ugdyti nuo mažumės. Grupėje turime akvariumą. Jame gyvena sraigės, žuvytės (gupijos, kardonešiai, skaliarai), vandens augalai. Vaikai rūpinasi akvariumo priežiūra – maitina žuvytes, padeda pakeisti vandenį, išplauti akmenėlius.

Kaip prižiūrėti žuvelės sužinome paskaitę straipsnelius internete, lyginame žuvytes akvariume ir kompiuteryje, svajojame, kokias norėtume auginti savo akvariume.

Grožimės savo augintiniais, moko- mės juos globoti

Žmogui būtina pažinti, ką reiškia draugystė su gyvūnu ar savo augintiniu. Kuris iš ugdytinių namuose laiko katiną, šunį, žuveles, su dideliu entuziazmu draugams gali papasakoti apie pastarųjų prierašumą, artimą draugystę. Bendravimas su augintiniu verčia mąstyti, mokytis teisingai vertinti pasaulį. Tuo pačiu mokomasi disciplinos, pasitikėjimo savimi, savo artimu.

mylimiausius- piešiame

Lesyklėlės svečiai

Mūsų lesykla pritvirtinta prie lango, tai didžiausia “enciklopedija” vaikams. Visos dienos metu vaikai stebi atskrendančius žvirblius, genį, zyles. Skaičiuoja kiek kokių paukščių susirenka vienu metu, lygina zyles (jų atskrenda keletos rūšių). Domisi jų vardais.

Prašo pasidomėti ,koku maistu jas geriausia lesinti.

Vaikai išmoksta tyliai prieiti prie lango ir stebėti svečius, moka susikalbėti gestais, kad tik nesutrukdytų paukštelių pietų.

Štai taip Linkuvos “Šaltinėlio” ugdytiniai keliauja Gėrio ir Grožio takeliu.

“ Kai gimsta žmogus, gerumo Fėja pasėja sėklą, kuri auga kartu su žmogumi. Jei žmogus darbštus, rūpestingas, kantrus, geras, dėmesingas, tai šis jo medis išauga stiprus, liaunas, gausiai žydi. Jeigu žmogus piktas, tingus, godus, jo medis lengvai lūš nuo vėjo ar net visai išdžiūš.”

Ačiū už dėmesį!

